

WIESŁAW MAKAREWICZ
emerytowany profesor AMG

WSPOMNIENIE O MOIM OJCU DR. JANIE MAKAREWICZU (1902–1963)

HOW I REMEMBER MY FATHER – DR JAN MAKAREWICZ (1902–1963)

To wspomnienie o dr. Janie Makarewiczu opisuje Jego studia w USB w Wilnie, krótki okres pracy lekarskiej w Wilnie przed II wojną światową, potem jako lekarza powiatowego w Postawach oraz od roku 1944 ponownie w Wilnie. Następnie repatriację do Gdańska w 1945 r. gdzie podjął działalność zawodową początkowo w Zakładzie Higieny Akademii Lekarskiej, od roku 1950 jako epidemiolog w Klinice Chorób Zakaźnych AMG, a potem w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Gdańsku.

Jan Makarewicz urodził się 4 lutego 1902 r. w Rulewiczach w powiecie lidzkim jako najmłodszy z trójki rodzeństwa; miał dwie starsze siostry – Marię i Walerię. Rodzice – ojciec Jan Makarewicz i matka Anna z Kozakowskich należeli do zubożałej szlachty zagrodowej, herbu Lis, i gospodarzyli w majątku Pietraszuńce nad rzeką Dzitwą, w parafii Raduń, gmina Wołdaczki.

Jako gimnazjalista w roku 1921

Wychował się na wsi, zżyty z koniem i polowaniem, pierwsze nauki pobierał w szkole wiejskiej, potem, po zdaniu egzaminu państwowego, uczęszczał przez trzy lata do państwowego humanistycznego gimnazjum koedukacyjnego im. Hetmana Karola Chodkiewicza w Lidzie, które ukończył, uzyskując świadectwo maturalne w dniu 15 czerwca 1924 roku. W tym samym roku rozpoczął studia na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, początkowo na Wydziale Prawa, a po roku zmienił decyzję i przeniósł się na Wydział Lekarski tegoż Uniwersytetu, rozpoczynając studia lekarskie w roku akademickim 1925/1926.

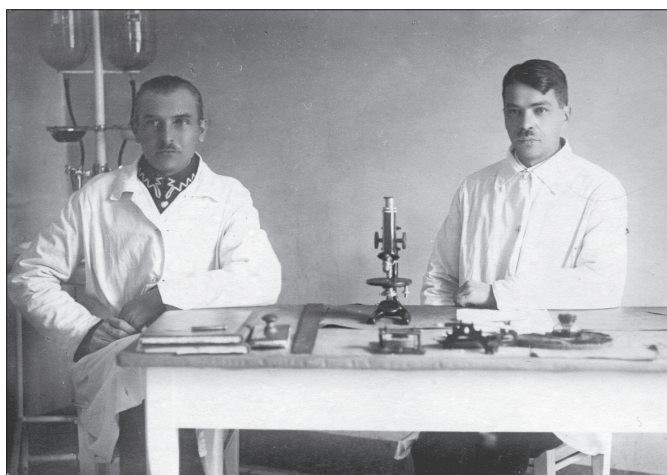
STUDIA UNIWERSYTECKIE

Początki nauki anatomii (osteologia) w Katedrze kierowanej przez prof. Michała Reichera (USB, 1925 r.)

Wilno 1931 r., studenci Wydziału Lekarskiego USB, od lewej Jan Makarewicz, Regina Witukiewicz, żona Jana Katarzyna Makarewicz, Jadwiga – żona Karola Szymońskiego, Karol Szymoński – późniejszy wieloletni adiunkt w Klinice Chorób Zakaźnych AMG, następnie profesor i kierownik Katedry Chorób Zakaźnych Śląskiej Akademii Medycznej

Jako podchorąży podczas przeszkolenia wojskowego w Centrum Wyszkożenia Sanitarnego w Warszawie w roku akademickim 1929/1930

W mundurze podchorążego z żoną na spacerze, rok akademicki 1929/1930

Podczas studiów na USB zamieszkiwał na stacji przy ul. Archangielskiej, wynajmowanej od znanego wileńskiego astronoma prof. Zona wspólnie z Albinem Walkiewiczem, także studentem prawa oraz Eugeniuszem Guszczykiem. Nawet po przeniesieniu się na Wydział Lekarski te przyjaźnie, znajomości i wspólne zamieszkiwanie były kontynuowane.

Zachowane z okresu studiów dość liczne fotografie świadczą, że chętnie korzystał z uroków studenckiego życia.

Kontynuowane było narzeczeństwo z Katarzyną Witukiewicz, którą poznał jeszcze w 1922 r.,

Lata studenckie w Wilnie – wycieczka za miasto (Wilcza Łąka). Z lewej na pierwszym planie Jan Makarewicz, druga od lewej, jego narzeczoną Katarzyna Witukiewicz

a która uczyła się w Gimnazjum Państwowym im. Św. Kazimierza w Nowej Wilejce, gdzie zdała maturę 28 maja 1928 r. W młodzieńczym życiu towarzyskim uczestniczył też żywo brat Kasi Walerian Witukiewicz, który był niemal rówieśnikiem Ojca (ur. w 1900 r.) i pracował w tym czasie w Wilnie, oraz młodsza o rok siostra Katarzyna – Regina Witukiewicz, także studiująca o rok niżej medycynę w USB, której kolegami na roku byli m.in. późniejsi profesorowie Zdzisław Kieturakis i Karol Szymoński. Na USB w tych latach żywą działalność prowadziły korporacje studenckie, Ojciec zapisał się do korporacji o nazwie „LEONIDANIA”. Podczas studiów, w roku akademickim 1929/1930, jako podchorąży odbył przeszkolenie wojskowe w C.W.San. w Warszawie. Absolutorium uzyskał w 1931 r. i w tym samym roku zawarł związek małżeński z Katarzyną Witukiewicz, ślub odbył się w Wilnie, w uniwersyteckim kościele Św. Jana w dniu 23 czerwca 1931 r. Dyplom lekarza uzyskał w dniu 16 maja 1933 r.

Podczas pracy w wileńskim Pogotowiu Ratunkowym w latach 1934-1936, Ojciec drugi z prawej

PRACA W ZAWODZIE LEKARZA (1933–1945)

Roczną praktykę po studiach, niezbędną do otrzymania prawa wykonywania zawodu, odbywał w szpitalach miejskich w Wilnie. Po otrzymaniu prawa praktyki, do roku 1936 pracował w Miejskim Pogotowiu Ratunkowym w Wilnie i jednocześnie jako wolontariusz w wileńskich szpitalach miejskich i klinikach. Interesowało Go położnictwo i ginekologia, jednakże nie dawało się tego na dalsza metę, z uwagi na konieczną aseptykę, godzić z pracą w Pogotowiu Ratunkowym, co skłoniło Go najpierw do wolontariatu w Zakładzie Anatomii Patologicznej USB (od 1.12.1934 r. do 31.05.1935 r.), a potem do objęcia w kwietniu 1936 r. stanowiska zastępcy lekarza powiatowego w Wilnie, w Starostwie Wileńsko-Trockim. Po kilku miesiącach pracy zdecydował się opuścić Wilno i 4 stycznia 1937 r. objął stanowisko lekarza powiatowego w starostwie w miasteczku Postawy w województwie wileńskim (ok. 120 km na północny wschód od Wilna, dziś na terenie Białorusi), pozostając na tym stanowisku po wkroczeniu Armii Czerwonej i dalej – podczas okupacji niemieckiej do lipca 1944 r. Na przełomie lat 1937/1938 (od 1.10.1937 r. do 13.06.1938 r.) odbył 6-miesięczny kurs dla lekarzy administracyjnych w Państwowej Szkole Higieny w Warszawie. Na kursie tym poznał m.in. dr. Waleriana Bogusławskiego, późniejszego profesora higieny w Akademii Medycznej w Gdańsku. Jednocześnie z wykonywaniem obowiązków lekarza powiatowego pełnił w Postawach funkcję kierownika Szpitala Powiatowego i ordynatora oddziału chorób wewnętrznych i zakaźnych. W Postawach zastał Go wybuch II wojny światowej, następnie okupacja najpierw sowiecka a po niej niemiecka.

Postawy 1937 r., – w leżaku siedzi moja Matka Katarzyna Makarewicz, stoją od lewej brat Mamy Walerian Witukiewicz i mój Ojciec. Stojące dziecko to ja w wieku około 2 lat.

W latach trzydziestych praca lekarza w takim prowincjonalnym miasteczku jak Postawy odbiegała bardzo od dzisiejszych warunków. Ojciec w swoim gabinecie udzielał pomocy praktycznie wszystkim pacjentom, niezależnie od powodu z jakiego się zgłaszali, nie wyłączając nawet usuwania zębów. Pamiętam to z dzieciństwa i po części z późniejszych opowieści Ojca. Wielokrotnie wyjeżdżał saniami lub konnym wozem do sąsiednich wiosek do powikłanego porodu i bywało, że wracał po dwóch dniach. Badanie rentgenowskie nie było wówczas dostępne w promieniu dziesiątków kilometrów, więc wszelkie urazy załatwiano praktycznie bez żadnej możliwości diagnostyki i kontroli. Wszawica, świerzb i tzw. „kołtun” były na porządku dziennym. Dzieci często umierały na dyfteryt, a tyfus plamisty występował endemicz-

W latach trzydziestych praca lekarza w takim prowincjonalnym miasteczku jak Postawy odbiegała bardzo od dzisiejszych warunków. Ojciec w swoim gabinecie udzielał pomocy praktycznie wszystkim pacjentom, niezależnie od powodu z jakiego się zgłaszali, nie wyłączając nawet usuwania zębów. Pamiętam to z dzieciństwa i po części z późniejszych opowieści Ojca. Wielokrotnie wyjeżdżał saniami lub konnym wozem do sąsiednich wiosek do powikłanego porodu i bywało, że wracał po dwóch dniach. Badanie rentgenowskie nie było wówczas dostępne w promieniu dziesiątków kilometrów, więc wszelkie urazy załatwiano praktycznie bez żadnej możliwości diagnostyki i kontroli. Wszawica, świerzb i tzw. „kołtun” były na porządku dziennym. Dzieci często umierały na dyfteryt, a tyfus plamisty występował endemicz-

nie stale, nasilając się oczywiście gwałtownie w warunkach wojny i okupacji, podobnie jak gruźlica. W latach okupacji niemieckiej 1942–1944, kiedy nasilił się ruch oporu i okoliczne lasy pełne były oddziałów partyzanckich, powstała bardzo niebezpieczna sytuacja, gdyż lekarz potrzebny był zarówno władzom okupacyjnym, jak i partyzantom! Zdarzało się, że nocą partyzanci przyprowadzali do Ojca jakiegoś rannego, lub przychodzili z bronią w rękę i zabierali Ojca do lasu, aby tam komuś udzielił pomocy. Nigdy nie było wiadomo, czy z takiej wyprawy wróci i czy nie nastąpi aresztowanie przez Niemców!

W 1943 roku, obawiając się ponownego wejścia Armii Czerwonej, Ojciec wysłał mnie z Mamą i Babcią do Wilna. Sam nie otrzymał zgody na opuszczenie Postaw, kontynuował więc pracę w szpitalu i dopiero w lipcu 1944 r. musiał ewakuować się w kierunku Wilna niemieckim kolejowym transportem wojskowym. W podwileńskim mieście Podbrodzie, gdzie pracował dr Sielicki, Jego kolega ze studiów, odłączył się samowolnie od wojskowego transportu i idąc pieszo nocami, odnalazł naszą rodzinę w Wilnie w sierpniu 1944 r. po ustaniu walk partyzantów Armii Krajowej o Wilno.

Chronologia pracy zawodowej od ukończenia studiów do czasu repatriacji w 1945 r. do Gdańska była następująca:

- Stażysta w Szpitalu Miejskim Sawicz w Wilnie (17.05.1933 – 25.06.1934)
- Lekarz w Miejskim Pogotowiu Ratunkowym w Wilnie (1.12.1934 – 31.12.1936)
- Wolontariusz w Zakładzie Anatomii Patologicznej USB w Wilnie (1.12.1934 – 1.06.1935)
- Wolontariusz w Szpitalu Św. Jakuba w Wilnie (1.11.1935 – 31.01.1936)
- Zastępca lekarza powiatowego w Starostwie Wileńsko-Trockim w Wilnie (04.1936 – 3.01.1937)
- Lekarz powiatowy w Starostwie Powiatowym w Postawach (4.01.1937– 07.1944)
- Kierownik szpitala i ordynator oddziału Szpitala Powiatowego w Postawach (01.1943 – 07.1944)
- Zastępca dyrektora i ordynator oddziału Miejskiego Szpitala Zakaźnego w Wilnie (10.08.1944 – 15.09.1945)

REPATRIACJA DO GDAŃSKA

W Wilnie jeszcze w sierpniu 1944 r. podjął zatrudnienie jako zastępca dyrektora 250-lóżkowego Szpitala Zakaźnego i ordynator oddziału. Pracował tam do września 1945 roku, kiedy to mógł zabrać się jako tzw. „repatriant” kolejowym transportem ewakuacyjnym do Polski. Docelowym przeznaczeniem tego transportu było miasto Gdańsk, gdzie przyjechaliśmy 1 października 1945 roku trasą poprzez Kowno, Mazury i Warmię, czyli dawne Prusy Wschodnie, do Bydgoszczy, a następnie do Gdańska. Cała podróż, w bydlęcym wagonie, trwała nieco ponad dwa tygodnie; po przyjeździe mieszkaliśmy jeszcze ponad tydzień w tym samym wagonie kolejowym gdzieś w okolicach dzisiejszej stacji Gdańsk-Południe.

Do Gdańska trafiło już nieco wcześniej wielu lekarzy z Wilna i z USB, a potrzeby były ogromne, toteż Ojciec mógł dość szybko otrzymać zatrudnienie. Już 9 października 1945 r. objął stanowisko kierownika Oddziału Profilaktyki w Wydziale Zdrowia Zarządu Miejskiego w Gdańsku, a jednocześnie od 1 czerwca 1946 r. stanowisko asystenta Miejskiego Szpitala

Powszechnego w Gdańsku na oddziale chorób wewnętrznych.

Zamieszkaliśmy początkowo na terenie obecnego Szpitala Psychiatrycznego Srebrzysko (niem. Silberhammer), praktycznie w jednym pokoju, bo nigdzie indziej nie było szyb. A zbliżała się zima! Do ogrzewania służyła nam tzw. „koza” z rurą wypuszczoną przez okno. Paliliśmy w tej kozie nie tylko drewnem, ale czym popadło. Miałem wówczas 10 lat i pamiętam, że pomagałem Mamie piłować i rąbać na opał powalone działaniami wojennymi brzozy w alei na terenie szpitala. Późną jesienią 1945 roku rozpocząłem naukę szkolną od IV klasy (tak wypadło według wieku) w Szkole nr 27 mieszczącej się obok cmentarza i Szpitala „Srebrzysko”.

Po repatriacji do Gdańska, rok 1945

<p>ZAKŁAD FIZYKI (Wrzeszcz, Roosevelta 107, tel. 426-91)</p> <p>Kierownik: Adamczewski Ignacy, dr fil., prof. kontr. (prof. nadzw. fizyki Politechniki Gdańskiej). Adiunkt: Rejment Helena, mgr fil. Asystent starszy: Mikulski Józef, inż. Asystenci młodszy: Dobrzycki Władysław, absol. Wyższej Szkoły Pedagogicznej Wydz. Fiz.-Matemat. Zarzecki Jerzy, absol. Wyższej Szkoły Pedagogicznej Wydz. Fiz.-Matemat.</p>
<p>ZAKŁAD HIGIENY (Gdańsk, Dębinki 1, tel. 311-82)</p> <p>Kierownik p. o. Lubczyński Józef, dr w. n. l., zast. prof. Adiunkt: Bogusławski Walerian, dr med. Asystent starszy: Makarewicz Jan, lek. Asystenci młodszy: Onisk Halina, absol. med. Sokołowska Marianna, absol. med. Szeliga Szafranski Antoni, absol. med. Urbanowicz Antoni, absol. med.</p>
<p>ZAKŁAD HISTOLOGII I EMBRIOLOGII (Gdańsk, Rokossowskiego 41/42, tel. wewn. 242, 244)</p> <p>Hiller Stanisław dr w. n. l., prof. zwyczaj. Adiunkt: Wszelaczyńska Maria, dr n. roln. Asystenci starszy: Bogdanowicz Karol, mgr fil. Godlewski Henryk, dr med. Bury-Krachelnska Janina, dr fil. Asystenci młodszy: Bessert Janusz, absol. med. Kozakiewicz Jerzy, absol. med. Piotrowska Janina, absol. med.</p>
<p>ZAKŁAD HISTORII I FILOZOFII MEDYCYNY (Gdańsk, Curie-Skłodowskiej 7, bud. 8, tel. wewn. 240)</p> <p>Kierownik: Bilikiewicz Tadeusz, dr w. n. l. i dr fil., prof. zwyczaj. Asystent młodszy: Bilikiewicz Klementyna, absol. fil. Demonstrator: Sterkowicz Stanisław</p>

Reprodukcja strony ze Składu Osobowego Akademii Lekarskiej w Gdańsku w roku akademickim 1948/1949

Pierwsze powojenne lata działalności zawodowej Ojca w Gdańsku wypełniała praca administracyjna jako kierownika Oddziału Profilaktyki w Miejskim Wydziale Zdrowia w Gdańsku z równoczesnym zatrudnieniem jako asystenta na oddziale chorób wewnętrznych w Miejskim Szpitalu Powszechnym im. M. Kopernika w Gdańsku. Od końca 1947 roku związał się z Akademią Lekarską w Gdańsku, podejmując pracę w Zakładzie Higieny kierowanym przez prof. J. Lubczyńskiego i równocześnie pracując jako lekarz sanitarny oraz zastępca kierownika Szkoleniowego Ośrodka Zdrowia ALG (Wzorcowy VII Ośrodek Zdrowia). Szkoleniowy Ośrodek Zdrowia przy Akademii Lekarskiej w Gdańsku utworzony w 1947 r. na podstawie umowy z Zarządem Miejskim początkowo mieścił się przy ul. Lipowej nr 30 (obecnie ul. Tuwima), a od maja 1950 roku na parterze i I piętrze budynku przy ul. Rokossowskiego nr 39 (obecnie al. Zwycięstwa). Adiunktem w Zakładzie Higieny był wówczas, znany Mu jeszcze z lat przedwojennych,

późniejszy profesor i wieloletni kierownik Katedry i Zakładu Higieny AMG, Walerian Bogusławski. Do obowiązków dydaktycznych w Zakładzie Higieny, kierowanym już przez prof. Waleriana Bogusławskiego, powraca jeszcze w roku akademickim 1962/1963, podejmując od 1.10.1962 r. dodatkową pracę na etacie asystenta naukowo-technicznego.

Chronologia pracy zawodowej po przybyciu do Gdańska w 1945 r. przedstawia się następująco:

- Kierownik Oddziału Profilaktyki Miejskiego Wydziału Zdrowia w Gdańsku (9.10.1945 – 30.11.1947)
- Asystent na oddziale chorób wewnętrznych Miejskiego Szpitala Powszechnego im. M. Kopernika w Gdańsku (1.03.1946 – 31.12.1947)
- Starszy asystent Zakładu Higieny i lekarz sanitarny oraz zastępca kierownika Szkoleniowego Ośrodka Zdrowia Akademii Lekarskiej w Gdańsku (1.12.1947 – 31.08.1950)

Fotografia dziecka chorego na ospę prawdziwą w Szpitalu Kwarantannowym w Gdańsku-Nowym Porcie, rok 1953

Przed Kliniką Chorób Zakaźnych AMG w towarzystwie prof. Wiktora Bincera i współpracowników.

- Starszy asystent (pełny etat) w Klinice Chorób Zakaźnych Akademii Medycznej w Gdańsku (1.09.1950 – 31.11.1952)
- Starszy asystent (1/2 etatu) w Klinice Chorób Zakaźnych Akademii Medycznej w Gdańsku (1.10.1952 – 1.04.1958)
- Wojewódzki epidemiolog w Urzędzie Wojewódzkim w Gdańsku (1.11.1952)
- Kierownik Działu Epidemiologii Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku (1.10.1952 – 28.03.1963)

Od 1 września 1950 r., pozostając nauczycielem akademickim, przechodzi do pracy na pełnym etacie w Klinice Chorób Zakaźnych Akademii Medycznej, kierowanej przez prof. Wiktora Bince-
ra. W Klinice Chorób Zakaźnych zaangażowany jest w pracę kliniczną, interesując się w szczególności problemami epidemiologicznymi związanymi z występowaniem duru brzusznego. W tym czasie, w okresie nasilenia zachorowań na nagminne zapalenie wątroby, jest jednym z inicjatorów i promotorów budowy od podstaw w Gdańsku nowoczesnego szpitala zakaźnego, który został zlokalizowany w górnym odcinku ul. Smoluchowskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Akademii Medycznej. Bierze aktywny udział w opracowaniu jego koncepcji, w pracach projektowych i nadzorze nad jego budową, wyposażeniem i organizacją. Po uruchomieniu prowadzi go jako dyrektor

Jan Makarewicz z żoną Katarzyną w latach 50.

przez rok, do października 1960 r. W Klinice Chorób Zakaźnych pełnił m.in. funkcję epidemiologa, wykorzystując swoje bogate doświadczenie w tym zakresie. Nie były to doświadczenia czysto teoretyczne, o czym świadczy Jego szczególne zaangażowanie w zwalczanie epidemii ospy prawdziwej zawleczonej na Wybrzeże z Indii w roku 1953 [2]. Zorganizowano wówczas pod Jego kierownictwem szpital kwarantannowy w Nowym Porcie, w którym hospitalizowano kilkudziesięciu chorych. Ojciec odbył wraz z nimi cały okres kwarantanny, prowadząc leczenie i dbając o bezpieczeństwo personelu i właściwe warunki izolacji. Z tego okresu pochodzi prowadzona przez Niego dokumentacja fotograficzna chorych, którą ilustruje przedstawione zdjęcie. Dziś, kiedy już od lat ospa prawdziwa nie występuje nigdzie na świecie i zaprzestano nawet prowadzenia szczepień ochronnych, te zdjęcia mają szczególną wartość dokumentacyjną.

Od 1 października 1952 r. zmniejsza swoje zatrudnienie w Klinice

Chorób Zakaźnych AMG do 1/2 etatu i obejmuje stanowisko kierownika Działu Epidemiologii Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku, pełniąc także obowiązki zastępcy dyrektora tej jednostki i wojewódzkiego epidemiologa. Dyrektorem Stacji w tym czasie był dr Juliusz Rychard. Częściowe zatrudnienie w AMG i obowiązki dydaktyczne kontynuuje jeszcze do 1 kwietnia 1958 r. Prowadzi m.in. dla Wydziału Lekarskiego wykłady z przedmiotu organizacja ochrony zdrowia [1].

Jako kierownik Działu Epidemiologii WSSE szczególną uwagę poświęca sprawom związanym z zabezpieczeniem sanitarnym żeglugi i portów, współpracując w tym zakresie z Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni. Uczestniczy w komisjach kwalifikujących marynarzy do pracy na morzu i udziela poprzez Gdynia-Radio na cały świat porad lekarskich załogom polskich statków handlowych. Te zainteresowania pracą na morzu skłaniają Go w 1958 roku do odbycia 4-miesięcznego rejsu jako lekarza okrętowego na statku m/s Kiliński do portów Dalekiego Wschodu (23.11.1958 – 26.03.1959). Z przebiegu rejsu zachowały się krótkie, niemal codzienne notatki w diariuszu, który Ojciec prowadził.

Ojciec był człowiekiem o niezmiernie łagodnym usposobieniu, powszechnie lubianym przez współpracowników i pacjentów. Prawdziwy lekarz z powołania, rzetelny i odpowiedzialny. Obok rzeczywistych, dobrze ugruntowanych kompetencji zawodowych i wysokiego poczucia obowiązku miał łatwość komunikowania się z ludźmi i cieszył się powszechnym szacunkiem i sympatią.

W latach powojennych w oparciu o nagromadzoną wiedzę lekarską, doświadczenie kliniczne i organizacyjne Ojciec został uznany za specjalistę II stopnia zarówno w zakresie chorób zakaźnych, jak i epidemiologii. Kiedy kończył studia marzyła mu się specjalizacja w ginekologii i położnictwie. Warunki materialne zmusiły Go jednak do podjęcia pracy o charakterze administracyjnym jako lekarza powiatowego w Postawach, co w dalszych latach spowodowało, że stał się specjalistą chorób zakaźnych i epidemiologiem. Dlatego też zapewne sprawił Mu pewien zawód, kiedy kończąc studia lekarskie, nie wybrałem specjalności klinicznej lecz zdecydowałem się podjąć pracę naukową w Zakładzie Chemii Fizjologicznej kierowanym przez prof. Włodzimierza Mozołowskiego. Nie sądził zapewne, że w swojej karierze akademickiej zostanę w przyszłości profesorem biochemii, a przez ostatnie lata pracy przed emeryturą będę sprawował zaszczytną funkcję rektora AMG.

Zmarł nagle 28 marca 1963 roku i został pochowany na cmentarzu „Srebrzysko” w Gdańsku.

Jan Makarewicz, koniec lat 50.

SPIS PUBLIKACJI DR. JANA MAKAREWICZA

1. Makarewicz J.: Przypadek wyjątkowo późnych nawrotów duru brzuszego leczonych chloromycetyną. *Pol. Tyg. Lek.* 1952, 7, 40, 1258-1261.
2. Makarewicz J.: Zapalenie jam bocznych nosa jako przyczyna pomyłek diagnostycznych z durem brzuszynym. *Przegl. Epidemiol.* 1955, 9, 2, 119-120.
3. Makarewicz J.: Nawroty w durze brzuszynym w zależności od pór roku. *Przegl. Epidemiol.* 1956, 10, 1, 43-48.
4. Makarewicz J.: [Pasożyty jelitowe u dzieci w woj. gdańskim]. Głos w dyskusji. *Wiad. Parazytol.* 1957, 3, 2/3, 301-302.
5. Georgiades J., Morzycka M., Makarewicz J., Rodkiewicz T.: Results of viral examinations of persons vaccinated with live, attenuated poliovirus vaccine. Report II. *Biul. Inst. Med. Morskiej w Gdańsku* 1961, 12, 1/2, 29-36.
6. Kulesza A., Taytsch Z. oraz zespół epidemiologów: Jopkiewicz T., Kacprzak M., Makarewicz J., Małyszko H., Popielewicz K., Rozwadówna J., Soczewica W. i klinicyści: Bobrowski H., Gecow A., Gruszczyńska M., Jastrzębska H., Kuroczkin J., Szczerska Z., Szczygielski K., Świcowa K.: Rola enterowirusów niepoliomyelitycznych w zachorowaniach rejestrowanych jako poliomyelitis. *Przegl. Epidemiol.* 1962, 16, 4, 389-395.
7. Kulesza A., Taytsch Z. and epidemiological and clinical associates: Epidemiological associates: Jopkiewicz T., Kacprzak M., Makarewicz J., Małyszko H., Popielewicz K., Rozwadówna J., Soczewica W. and clinical associates: Bobrowski H., Gecow A., Gruszczyńska M., Jastrzębska H., Kuroczkin J., Szczerska Z., Szczygielski K., Świcowa K.: The role of nonpoliomyelitic enteroviruses in diseases notified as poliomyelitis. *Pol. Med. J.* 1962, 1, 4, 494-500.

PIŚMIENNICTWO

1. Baran C., Wojdak-Haase E.: Zakład Zdrowia Publicznego i Medycyny Społecznej. *Ann. Acad. Med. Gedan.* 1995, 25, supl. 1, 205-215. – 2. Rychard J.: Ospa w Gdańsku i Gdyni w roku 1953. *Przegl. Epidemiol.* 1954, 8, 1, 11-20.

W. Makarewicz

HOW I REMEMBER MY FATHER – DR JAN MAKAREWICZ (1902–1963)

Summary

In reminiscences on my father, doctor Jan Makarewicz, I focus on the period of his studies at the Stefan Batory University in Wilno, the brief period when he practiced medicine before the onset of the WWII, as a District Physician in Postawy and eventually as a deputy director and chief of the City Hospital for Infectious Diseases in Wilno. Upon repatriation to Gdansk, in 1945, he joined the faculty of the Medical School and begun to work at the Department of Hygiene, and later from 1950 at the Clinic of Infectious Diseases, Medical Academy of Gdańsk. From 1952 he was employed as the epidemiologist and a deputy

director of Gdansk-District Public Epidemiology Authority. Father was actively involved in facing the challenge to the public health system brought by the epidemic of the smallpox in 1953. He was then in charge of the quarantine hospital in Gdansk. He died in Gdańsk in 1963.

Adres: prof. dr Wiesław Makarewicz
e-mail: wmakar@gumed.edu.pl